

OVER LEJDEN & BEVRIJDEN

voor hetzelfde geld

Je hebt in onze taal zowel **leiden** als **lijden**. In het eerste geval heb jij het initiatief, in het tweede geval ben je juist de onderliggende partij. **Leiden** betekent dat je aan het hoofd staat, terwijl degene die lijdt juist iets naars ondervindt of ondergaat.

Het woord **bevrijding** geeft meestal aan dat iemand of iets bevrijd is van een bezetting, probleem of last.

Dit jaar viert Oosterhout dat we 80 jaar geleden bevrijd zijn en we nu met elkaar hier kunnen leven in vrijheid.

Ze zeggen vaak “met geld kun je alles kopen” of “het geld regeert de wereld”. Dit gaat allemaal over macht verkrijgen door geld in te zetten. Maar geld kun je ook gebruiken om iets te doen uit betrokkenheid voor het

lijden/leed van anderen, om goed te doen voor de wereld en niet alleen voor eigen gewin. In beide gevallen kun je een leider (een voorbeeld) zijn, helaas is dat niet altijd het geval in deze wereld.

Voor hetzelfde geld kun je dus je geld inzetten om iets goeds te doen, de leiding te nemen, het lijden van anderen te verzachten.

De moderne betaaltechnieken zorgen

ervoor dat we niet veel contant geld meer in onze zak hebben. Jammer eigenlijk want vooral het briefgeld is vaak een klein kunstwerk met al die details die erin verwerkt zitten. Vaak is het een promotie: je ziet een bekend persoon die het land positief vertegenwoordigt of een gebouw of dier dat kenmerkend is voor dat land.

opdracht

Je ontwerpt een geldbiljet waar het thema “over Leijden & Bevrijden” ieder een eigen kant heeft. Het biljet heeft op een zijde een duidelijke grote afbeelding, op de andere zijde zitten meer details verwerkt. Jij bepaalt op welk woord (leiden - lijden - bevrijden) jij de meeste aandacht wil vestigen. Met andere woorden, welke boodschap wil jij met je bankbiljet overdragen?

In het biljet zit een deel van een afbeelding verwerkt, passend bij jouw ontwerp en binnen het thema. Dit wordt zodanig verwerkt en verder afgeschilderd dat afbeelding en schildering een geheel zijn en niet meer onderling te onderscheiden zijn.

Het ontwerp lijkt op een echt geldbiljet: kijk goed naar voorbeelden uit verschillende landen voor de “verplichte” onderdelen. Zoals het bedrag en de verduidelijkende teksten.

formaat: 10,7 cm bij 25 cm (je maakt een voor- en achterkant en je doet dit op 2 vellen)

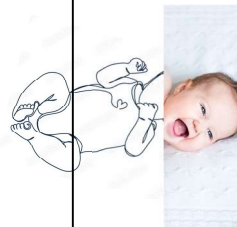
materiaal: potlood, penselen, plakkaatverf, papier en een afbeelding

stappenplan: oriënteren

- Maak een document “voor hetzelfde geld” waarin alles komt te staan wat je voor deze opdracht doet. Elke les deel je een kopie daarvan in classroom zodat de docent jouw proces kan volgen en evt schriftelijk je kan voorzien van tips.
- Maak een mindmap over het thema “over Lijden/Leiden & Bevrijden”.
- Ga in gesprek met minimaal 2 mensen wat deze woorden/het thema voor hen betekenen. Vraag hen wie zij een “leider” vinden, en wie er op dit moment het meeste “lijdt”, en laat hen dit motiveren. Op deze manier krijg je steeds meer grip op wat het thema kan betekenen.

- Wie vind jij een leider? Wij lijden er of wat lijdt er? En waaraan denk je bij het woord bevrijding. Het kan zowel over het heden als over het verleden gaan, maar zorg wel dat beide kanten met elkaar “een geheel” vormen.
- Zoek zoveel mogelijk verschillende afbeeldingen die passen bij jouw brainstorm/mindmap over het thema. Motiveer je keuzes.
- Ga op zoek in de kunstgeschiedenis naar kunstwerken, kunstenaars die dit thema hebben verbeeld. Laat je inspireren! Plaats deze afbeeldingen in je document en motiveer waarom je deze gekozen hebt.
- Misschien wil je een boodschap met je biljet naar voren brengen?
- In briefgeld is er een combinatie van tekst en beeld. Dit noem je Lay-out.
Lay out is de ordening van letters en beelden tot een geheel. Er is gelet op de posities, kleuren, tonen, lettertype, lettergrootte, etc van tekst en beeld (oftewel de opmaak of grafische compositie). Dit is ook een belangrijk onderdeel van je bankbiljet: zoek inspirerende voorbeelden van bankbiljetten waarvan jij de lay-out aantrekkelijk vindt. Motiveer je keuzes.
- Open Canva en ga op zoek naar interessante lettertypes die geschikt zijn voor jouw ontwerp.

- Bedenk welke afbeelding je in je gebruiken in zowel de voor- als de inspireren door alles wat je hebt verzameld.

die geschikt zijn voor jouw ontwerp wil gaan achterkant. Laat je gezien, gehoord en

- Bepaal welk onderdeel je uit gebruiken. Het formaat van onder tot boven. Neem dan gezicht. De rest van de foto foto als voorbeeld en je kunt

de foto gaat knippen om in je tekening te het stukje is ongeveer 7 cm breed en loopt van het moeilijkste deel zoals bijvoorbeeld een schilder jij er weer omheen (dus bewaar de deze desgewenst overtrekken)

stappenplan: uitvoering

- Je maakt 2 kleine schetsen in kleur (potlood, verf, stift of krijt) voor zowel de voor als de achterkant. Waar plaats je de afbeelding? Zorg ook dat beide kanten met elkaar een geheel vormen, dit kun je op verschillende manieren realiseren (kleur, lay out, afbeelding, contrast, details etc). Net wat bij je ontwerp past.
- We gaan de letters en cijfers heel strak in je ontwerp zetten. We gebruiken hiervoor Canva: we scannen je tekening in en dan ga je in je tekening aan de slag met tekst en cijfers.
- We bespreken de schetsen met elkaar in de klas zodat je je ontwerp kan toelichten.
- Je kiest een ontwerp waar je mee verder gaat en je verwerkt de opmerkingen, suggesties en tips in je “definitieve” ontwerp op de twee vellen..
- Bespreek dit ontwerp met de docent.
- Je zorgt dat je foto straks opgaat in het geheel van je ontwerp: daarvoor zul je verschillende verf studies moeten doen om de juiste kleur te bepalen.
- Werk je ontwerp uit.

Beeldende begrippen

Compositie - lay out - overlapping - kleur - contrast - patroon - gedetailleerd - waarneming - geabstraheerd - abstract - ruimtesuggestie

Stappenplan: reflectie

- Noteer wat je hebt geleerd over het thema en hoe je dit terug kan zien in je bankbiljet. Motiveer het verhaal achter het biljet (hoe ben je op het idee gekomen, wat is de boodschap van het verhaal, wat is er allemaal te zien etc).
- Ben je tevreden over je eindresultaat? Geef antwoord op deze vraag door antwoord te geven (in verhaalvorm) op de beoordelingscriteria.

beoordelingscriteria

- Het is een duidelijk geldbiljet binnen het thema "over Leijden & Bevrijden"
- duidelijke voor en achterkant die bij elkaar horen
- De afbeelding is dusdanig verwerkt dat deze geheel opgaat in de tekening
- goede kleurovergangen en juist materiaalgebruik
- goede lay-out
- originaliteit van het ontwerp en de gekozen afbeelding
- afwerking
- werkhouding

Ai Weiwei, Ossip Zadkine, Banksy, Auguste Rodin, Jeff Koons, Ferdinand Leger, David Cerný, Vincent van Gogh